



Nader onderzoek vleermuizen

Herontwikkeling Wilhelminasingel 40-44

projectnummer 432929
definitief revisie 00
23 oktober 2018

Nader onderzoek vleermuizen

Herontwikkeling Wilhelminasingel 40-44

projectnummer 432929

definitief revisie 00
23 oktober 2018

Auteurs

J.M. Kooijman

Opdrachtgever

Somnium Real Estate B.V.
Postbus 69
4890 AB Rijsbergen

Antea Group is aangesloten bij het
Netwerk Groene Bureaus



De informatie in voorliggende rapportage is (deels) afkomstig uit de NDF en mag niet zonder toestemming van BII12 worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden.

datum vrijgave 1 nov 2019	beschrijving revisie 00 definitief	goedkeuring drs. ing. M.L. Braad	vrijgave Ir. M.L.M. Stabel
------------------------------	---------------------------------------	-------------------------------------	-------------------------------

Inhoudsopgave

		Blz.
1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Planvoornemen	2
2	Wettelijk kader Wet natuurbescherming	3
2.1	Algemeen	3
2.2	Soortbescherming	3
3	Methodiek	5
3.1	Vleermuizen	5
3.2	Overzicht veldbezoeken	5
4	Resultaten	7
4.1	Algemeen	7
4.2	Vleermuizen	8
4.2.1	Zomer- en kraamverblijfplaatsen	8
4.2.2	Paarverblijfplaatsen en zwermplaatsen	9
4.2.3	Winterverblijfplaatsen	10
5	Effectbeoordeling	11
5.1	Vleermuizen	11
6	Conclusie	12
6.1	Conclusie	12
7	Bronnen	13

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Somnium Real Estate B.V. is voornemens om het plangebied te herontwikkelen met woningbouw. Hiervoor is een initiatiefplan bij de gemeente ingediend om de opstallen op het perceel Wilhelminasingel 44 geheel te slopen en het gebouw op het achterterrein van nr. 40-41 en de achterbouw van nr. 42 te slopen. Bij ruimtelijke ingrepen moet rekening worden gehouden met beschermde planten- en diersoorten en met beschermde gebieden. Er dient onderzocht te worden of de geplande ingrepen effect hebben op beschermde soorten of beschermde gebieden (Wet natuurbescherming en Natuurnetwerk Nederland). Ontwikkelingen mogen niet zonder meer plaatsvinden indien deze negatieve gevolgen hebben op beschermde natuurgebieden en/of flora en fauna. In dit kader is inzicht gewenst in de aanwezige natuurwaarden en de mogelijk daarmee samenhangende consequenties. In dit kader is een Natuurtoets uitgevoerd voor de voorgenomen ontwikkeling (Antea Group, 2018).

Uit deze Natuurtoets is naar voren gekomen dat de stenen bebouwing in het plangebied mogelijk functies bevatten voor vleermuizen. Om te bepalen of dit daadwerkelijk het geval is, is nader onderzoek uitgevoerd. In voorliggende rapportage zijn de resultaten van het nader onderzoek beschreven.

In figuur 1.1 is de globale ligging van het projectgebied weergegeven.



Figuur 1.1. Ligging van het projectgebied (in rode kader). Bron: Globespotter, 2018.

1.2 Planvoornemen

Somnium Real Estate B.V. is voornemens om het plangebied te herontwikkelen met woningbouw. Hiervoor is een initiatiefplan bij de gemeente ingediend om de opstallen op het perceel Wilhelminasingel 44 geheel te slopen en het gebouw op het achterterrein van nr. 40-41 en de achterbouw van nr. 42 te slopen. In dit plan zullen de nieuwe woningen aan de zijde van de Loopschanstraat maximaal twee bouwlagen hoog zijn. Aan de andere zijde wordt een extra woning toegevoegd. Het plan omvat veertien nieuwe grondgebonden woningen en zes appartementen (waarvan vier reeds aanwezig) in het te verbouwen pand Wilhelminasingel 42. Het verhard oppervlak zal in de toekomst afnemen tot circa 2.500 m², een afname van circa 1.240 m².

Zie figuur 1.2 voor een impressie van het voornemen.



Figuur 1.2. Globale indeling plangebied (bron: Somnium Real Estate B.V.).

2 Wettelijk kader Wet natuurbescherming

Dit hoofdstuk beschrijft het wettelijk kader van de soortenbescherming ([paragraaf 2.2](#)) en de gebiedsbescherming ([paragraaf 2.3](#)) relevant voor voorliggende Natuurtoets.

2.1 Algemeen

De Wet natuurbescherming (hierna Wnb) heeft per 1 januari 2017 de Boswet, Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 vervangen. De Wnb regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, bescherming van soorten en de bescherming van houtopstanden. In de voorliggende Natuurtoets wordt enkel ingegaan op de soortbescherming.

2.2 Soortbescherming

In de Wnb is soortbescherming opgedeeld in drie categorieën. Voor elke categorie gelden verschillende verbodsbepalingen die zijn vermeld in artikel 3.1, 3.5 en 3.10 van de Wnb. Het gaat om de volgende drie categorieën:

1. soorten van de Vogelrichtlijn;
2. soorten van de Habitatrichtlijn, inclusief bijlage I en II uit Verdrag van Bern en bijlage I uit Verdrag van Bonn;
3. 'andere soorten' (onderdeel A 'fauna' en onderdeel B 'flora').

De verbodsbepalingen en ontheffingsgronden voor de eerste twee categorieën komen rechtstreeks uit de Vogel- en Habitatrichtlijn. De derde categorie vindt zijn oorsprong in de nationale wetgeving.

Tijdens een bijeenkomst van het Netwerk Groene Bureau d.d. 16 december 2016 is aangegeven dat drie provincies (Utrecht, Overijssel en Gelderland) de geldende "Aangepaste lijst met jaarrond beschermde nesten" (LNV, 2009) aanhouden en blijven hanteren in de Wet natuurbescherming. De verwachting is dat ook overige provincies deze beschermingsstatus aanhouden. De lijst wordt begin 2017 door de provincies geëvalueerd en waar nodig aangepast. Bij voorliggende toetsing is uitgegaan dat de lijst gehanteerd blijft en dat de nesten een jaarrond beschermde status houden. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen jaarrond beschermde nesten (categorie 1t/m4) en mogelijk jaarrond beschermde nesten (categorie 5).

Soorten van de Vogelrichtlijn

Voor Vogelrichtlijnsoorten is het verboden om in het wild levende vogels te doden of te vangen, opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen, te beschadigen, te rapen of nesten van vogels weg te nemen. Daarnaast is het verboden vogels opzettelijk te storen. Dit laatste verbod geldt niet voor een aantal vogelsoorten, indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding en het nest zelf zijn functionaliteit behoudt.

Soorten van de Habitatrichtlijn

Voor soorten van artikel 3.5 (Habitatrichtlijn, Bern en Bonn) is het eveneens verboden om in het wild levende dieren en planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen, opzettelijk eieren van dieren te vernielen of te rapen. Voortplantings- of rustplaatsen mogen niet beschadigd of vernield worden. Daarnaast geldt er een verbod op om planten behorend bij artikel 3.5 te plukken, verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen. In tegenstelling tot de Vogelrichtlijnsoorten in artikel 3.1, mogen dieren behorend bij artikel 3.5 niet opzettelijk verstoord worden, ook niet als er geen wezenlijke invloed is op de staat van

instandhouding. Daarbij dient opgemerkt te worden dat een aantal vogelsoorten ook vallen onder artikel 3.5 en daarom niet verstoord mogen worden.

Andere soorten

Naast de Europees aangewezen beschermde flora en fauna, is er in Nederland ook een Nationale soortenlijst gemaakt die niet gedekt wordt door de Vogel- en Habitatrichtlijn, Verdrag van Bern of Verdrag van Bonn. Deze soorten zijn opgenomen in bijlage A en B van de Wnb, zie ook Bijlage tabel C en D van voorliggend rapport. Voor soorten in bijlage A geldt een verbod op opzettelijk doden of vangen van dieren, opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste voortplantings- of rustplaatsen van dieren. Voor soorten in bijlage B geldt een verbod op opzettelijk plukken, verzamelen, afsnijden, vernielen en ontwortelen van planten. In tegenstelling tot artikel 3.1 en 3.5, is verstoring van deze soorten toegestaan.

Met betrekking tot de 'andere soorten' zijn per provincie beleidsregels opgesteld waarin voor een deel van deze soorten vrijstelling is verleend. De grond waarop deze vrijstelling geldt verschilt per provincie en hoeft dus niet in alle situaties van toepassing te zijn. Vrijstelling op basis van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling is een geldige reden in alle provincies.

Indien bij het voornemen gestelde verboden in artikel 3.1, 3.5 of 3.10 worden overtreden, dient gewerkt te worden conform een gedragscode. Biedt een gedragscode geen oplossing, dan is het mogelijk om een ontheffing aan te vragen bij de provincie waarin het voornemen plaats vindt. De grond waarop een ontheffing mogelijk is, verschilt per categorie. De provincie Noord-Holland kent, naar verwachting tot eind 2017, een meldingsplicht voor provinciaal vrijgestelde 'andere soorten'.

3 Methodiek

3.1 Vleermuizen

Het onderzoek naar vleermuizen is te verdelen in het inventariseren van zomer- en kraamverblijfplaatsen, paarverblijfplaatsen, zwermplaatsen en winterverblijfplaatsen. Per mogelijk aanwezige functie is er onderzoek verricht conform het Vleermuisprotocol 2017.

De inventarisaties met betrekking tot vleermuizen zijn met behulp van een zogenaamde batdetector uitgevoerd. Er wordt standaard gewerkt met de Petersson D240X. Dit apparaat vangt de ultrasone geluiden van vleermuizen op en maakt deze hoorbaar voor het menselijk gehoor. Daarnaast biedt het apparaat de mogelijkheid geluiden op te nemen voor analyse achteraf. Enkele soorten zijn namelijk zeer moeilijk te determineren in het veld en vereisen een controle met behulp van analyse-software (o.a. Bat Explorer).

In paragraaf 3.3 is een overzicht gegeven van de uitgevoerde inventarisaties en de weersomstandigheden.

De toegepaste methodiek wordt hier per functie nader toegelicht.

Zomer- en kraamverblijfplaatsen

In de periode 15 mei - 15 juli 2018 is het projectgebied onderzocht op de aanwezigheid van zomer- en kraamverblijfplaatsen van vleermuizen. Deze inventarisatie bestaat uit drie rondes, waarvan er één in de vroege ochtend vanaf circa twee uur voor zonsopkomst is uitgevoerd. De andere rondes hebben avonds plaatsgevonden vanaf zonsondergang.

Paarverblijfplaatsen en zwermplaatsen

In de periode 1 augustus - 15 september 2017 zijn drie inventarisaties van twee uur uitgevoerd, teneinde paarverblijfplaatsen en zwermplaatsen vast te stellen dan wel uit te sluiten. De inventarisaties zijn afgestemd op zwermgedrag van de te verwachten soorten.

Winterverblijfplaatsen

Ten behoeve van het onderzoek naar winterverblijfplaatsen van vleermuizen is er tijdens de inventarisaties in het paarseizoen aandacht besteed aan het middernachtzwermen van vleermuizen bij potentiële winterverblijven.

3.2 Overzicht veldbezoeken

In tabel 3.1 is een overzicht gegeven van de data en weersomstandigheden van de inventarisaties. De inventarisaties zijn uitgevoerd door een erkend ecooloog.

Tabel 3.1. Overzicht inventarisaties.

Datum	Tijd	Soortgroep	Activiteit	Weersomstandigheden
06-06-2018	21:48 – 00:00	Vleermuizen	Zomer- en kraamverblijven	Vrijwel onbewolkt, windkracht 1, 16 °C
26-06-2018	03:46 – 05:46	Vleermuizen	Zomer- en kraamverblijven	Onbewolkt, windstil, 17 °C
9-07-2018	21:25 – 00:00	Vleermuizen	Zomer- en kraamverblijven	Onbewolkt, windkracht 1, 20 °C
01-08-2018	23:34 – 02:01	Vleermuizen	Nachtzwermen	Vrijwel onbewolkt, windstil, 21 °C
22-08-2018	21:45 – 02:00	Vleermuizen	Paarverblijfplaatsen en nachtzwermen	Onbewolkt, windkracht 1, 21°C
13-09-2018	20:54 – 23:08	Vleermuizen	Paarverblijfplaatsen	Onbewolkt, windkracht 1, 16°C

4 Resultaten

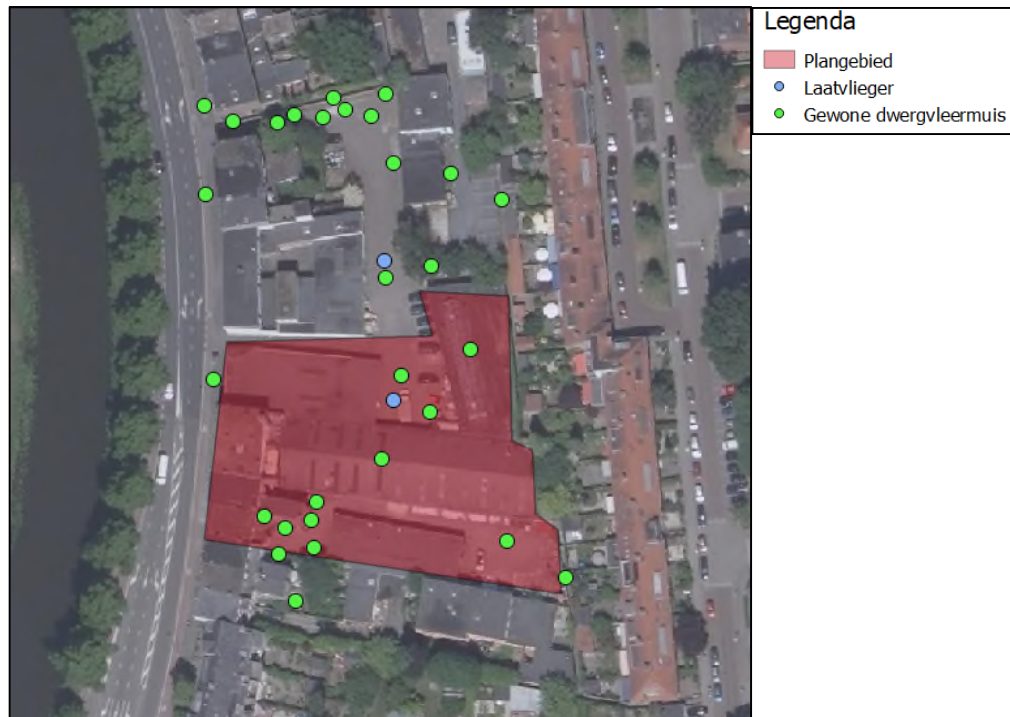
4.1 Algemeen

In het plangebied zijn de gewone dwergvleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis waargenomen. De laatvlieger is tweemaal overvliegend waargenomen en de rosse vleermuis eenmaal overvliegend. De gewone dwergvleermuis is gedurende ieder terreinbezoek waargenomen. Op het ochtendbezoek van 26 juni is geconstateerd dat de gewone dwergvleermuis een zomerverblijfplaats heeft in het naastgelegen gebouw aan de zuidzijde van het plangebied. Ook in het parseizoen is deze vleermuis baltsend waargenomen in het plangebied. Echter, de vleermuis toonde opnieuw binding met het nabijgelegen gebouw. Bij de ingang van de oprit naar de achterzijde van de Verfkoning is een verblijfplaats met vier gewone dwergvleermuizen aangetroffen, maar deze bevinden zich ver van het plangebied vandaan. Deze vleermuizen zijn echter wel veel foeragerend waargenomen in de omgeving van het plangebied. Er bevinden zich geen verblijfplaatsen van vleermuizen in de bebouwing van het plangebied, wel in omliggende bebouwing. Daarnaast zijn ook geen essentiële foerageergebieden of vliegroutes aanwezig in het plangebied.

Tabel 4.1. Bevindingen per bezoek aan de Wilhelminasingel Breda.

Datum	Bevindingen
06-06-2018	Enmaal laatvlieger overvliegend. Zeer veel gewone dwergvleermuizen, met name aan de noordzijde van het plangebied. Veel activiteit in de omgeving.
26-06-2018 (ochtend)	Gewone dwergvleermuizen waargenomen. Twee verblijfplaatsen buiten het plangebied.
9-07-2018	Gewone dwergvleermuizen waargenomen. Opnieuw veel activiteit ten noorden van het plangebied.
01-08-2018	Laatvlieger passerend waargenomen, verder veel activiteit van gewone dwergvleermuizen.
22-08-2018	Baltsende gewone dwergvleermuis ten zuiden van het plangebied. Baltsende gewone dwergvleermuis overzijde plangebied.
13-09-2018	Opnieuw baltsende gewone dwergvleermuis ten zuiden van het plangebied. Vermindering in activiteit aan de noordzijde.

Locaties waar vleermuizen zijn waargenomen in het plangebied zijn weergegeven in figuur 4.1.



Figuur 4.1. Waarnemingen van vleermuizen in het plangebied. Bron ondergrond: Qgis.

4.2 Vleermuizen

4.2.1 Zomer- en kraamverblijfplaatsen

In het plangebied zijn geen kraamverblijven of zomerverblijven aangetroffen. Gedurende de inventarisaties in het kraamseizoen zijn in de directe omgeving van het plangebied foeragerende en overvliegende individuen van de gewone dwergvleermuis en laatvlieger waargenomen. De laatvlieger is slechts tijdens het eerste en het vierde bezoek waargenomen als overvliegend individu. Er is geen binding met de aanwezige bebouwing geconstateerd in deze periode. Wel zijn tijdens het ochtendbezoek van 26 juni twee zomerverblijfplaatsen geconstateerd in het nabijgelegen gebouw ten zuiden en de woning aan de doorgang naar het plangebied. De verblijfplaats ten zuiden van het plangebied bevat één gewone dwergvleermuis en aan de noordzijde zijn vier gewone dwergvleermuizen waargenomen (zie figuur 4.2).



Figuur 4.2. Zomerverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis, aanwezig in de bebouwing ten noorden en zuiden van het plangebied. Bron ondergrond: Qgis.

De verblijfplaats aan het noorden was aanwezig in een kier van de hoekwoning. In het zuidelijke deel net naast een afvoerbuis, zie figuur 4.3.



Figuur 4.3. Locatie van de zomerverblijfplaats ten zuiden van het plangebied.

4.2.2 Paarverblijfplaatsen en zwermplaatsen

Tijdens de inventarisaties in het parseizoen zijn in de directe omgeving van,- en in het plangebied geen paarverblijfplaatsen geconstateerd. De vleermuis welke een zomerverblijfplaats heeft aan de zuidkant was sporadisch aan het baltsen boven het plangebied en gebruikt vermoedelijk dezelfde verblijfplaats. Echter, dit is niet waargenomen. Overige baltsende dieren waren relatief kort aanwezig in het plangebied en toonden geen binding met de aanwezige bebouwing in het plangebied. Paarverblijfplaatsen in het plangebied zijn uitgesloten.

4.2.3 Winterverblijfplaatsen

Tijdens de inventarisaties gedurende het paarseizoen zijn geen zwermactiviteiten van vleermuizen waargenomen die duiden op een massawinterverblijfplaats. Door de vele betere alternatieven in de omgeving in combinatie met de bevindingen uit het nader onderzoek zijn winterverblijfplaatsen uitgesloten.

5 Effectbeoordeling

In dit hoofdstuk worden de in hoofdstuk 4 uiteengezette bevindingen getoetst aan de Wet natuurbescherming en wordt aangegeven of er een noodzaak is om een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming aan te vragen.

5.1 Vleermuizen

Verblijfplaatsen

In het plangebied zijn geen verblijfplaatsen aangetroffen van vleermuizen. Waarnemingen van vleermuizen in het plangebied waren vrijwel altijd van korte duur en de dieren toonde geen binding met de gebouwen. In het plangebied worden geen verblijfplaatsen aangetast en dus zijn effecten op vleermuizen uitgesloten.

6 Conclusie

6.1 Conclusie

Vleermuizen

In het plangebied zijn de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger waargenomen. De laatvlieger is tweemaal overvliegend waargenomen. De gewone dwergvleermuis is gedurende ieder terreinbezoek waargenomen. Op het ochtendbezoek van 26 juni is geconstateerd dat de gewone dwergvleermuis een zomerverblijfplaats heeft in de noordelijke en zuidelijke bebouwing. Ook in het paarseizoen is de gewone dwergvleermuis baltsend waargenomen in het plangebied. Echter, de vleermuizen toonde geen binding met de bebouwing in het plangebied. De lage hoeveelheid activiteit in het plangebied, ten opzichte van omliggende gebieden is mogelijk te verklaren door de betere alternatieven in de omgeving.

Er bevinden zich geen verblijfplaatsen van vleermuizen in de bebouwing van het plangebied, wel in omliggende bebouwing. Effecten op vleermuizen als gevolg van de ontwikkelingen in het plangebied zijn uitgesloten. Vervolgstappen zijn niet aan de orde.

7 Bronnen

Antea Group, 2017. Natuurtoets Wilhelminasingel 40-44. Definitief 2 mei 2017.

BIJ12, 2017a. Kennisdocument Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*. Versie 1.0, juli 2017.

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging, 2017. Vleermuisprotocol 2017, maart 2017.

Overig:

NDFP

www.globespotter.cyclomedia.com

www.krnwtr.nl/hogtekaart-van-nederland

www.ravon.nl

www.zoogdiervereniging.nl

www.vivara.nl

Over Antea Group

Van stad tot land, van water tot lucht; de adviseurs en ingenieurs van Antea Group dragen in Nederland sinds jaar en dag bij aan onze leefomgeving. We ontwerpen bruggen en wegen, realiseren woonwijken en waterwerken. Maar we zijn ook betrokken bij thema's zoals milieu, veiligheid, assetmanagement en energie. Onder de naam Oranjewoud groeiden we uit tot een allround en onafhankelijk partner voor bedrijfsleven en overheden. Als Antea Group zetten we deze expertise ook mondiaal in. Door hoogwaardige kennis te combineren met een pragmatische aanpak maken we oplossingen haalbaar én uitvoerbaar. Doelgericht, met oog voor duurzaamheid. Op deze manier anticiperen we op de vragen van vandaag en de oplossingen van de toekomst. Al meer dan 60 jaar.

Contactgegevens

Beneluxweg 125
4904 SJ OOSTERHOUT
Postbus 40
4900 AA OOSTERHOUT
T. +31 6 20606920

www.anteagroup.nl

Copyright © 2016

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de auteurs.